[2018] 13 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1253

ਜਮੀਲਾ ਬੇਗਮ (ਡੀ) ਥ੍ਰੀ. ਐਲ.ਆਰ.ਐਸ.

ਬਨਾਮ

ਸ਼ਾਮੀ ਮੁਹੰਮਦ (ਡੀ) ਥ੍ਰੀ. ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਅਤੇ ਹੋਰ

(ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1007 ਆਫ 2013)

14 ਦਸੰਬਰ, 2018

[ਆਰ. ਬਾਨੂਮਥੀ ਅਤੇ ਇੰਦਰਾ ਬੈਨਰਜੀ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਮੁਕੱਦਮਾ: ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 (ਮੁਦਈ) ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ - ਇਸ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ (ਮੁਦਾਲੇ) ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਕੱਦਮੇ ਘਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ 21.11.1967 ਦੀ ਮੌਰਗੇਜ ਡੀਡ ਅਤੇ 21.12.1970 ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਰੱਦ ਸੀ - ਵਿਕਲਪਿਕ ਮੁਦਈ ਨੇ ਮੌਰਗੇਜ ਦੀ ਮੁਕਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ - ਮੁਦਈ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਉਸਨੂੰ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਤੋਹਫ਼ੇ ਵਜੋਂ ਤੋਹਫ਼ੇ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਦੁਆਰਾ ਮੁਦਈ ਦੀ ਮਤਰੇਈ ਮਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਸੀਅਤ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ - ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ - ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ - ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ: ਬਚਾਓ ਪੱਖਾਂ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੌਰਗੇਜ ਡੀਡ ਦੇ ਅਮਲ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਹੈ - ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ, ਇਸਦਾ ਅਮਲ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ - ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਇਹ ਵੀ ਸਾਬਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਮੁਦਈ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਨੂੰ ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਜਾਂ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੁਆਰਾ ਖਰਾਬ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਮੁਹੰਮਦ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਤੋਹਫ਼ਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ, ਪਰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਕਿ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਉਸਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਤੋਹਫ਼ਾ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ - ਇਸਦੇ ਉਲਟ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਕਬਜ਼ਾ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਸਨ - ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਮੌਰਗੇਜ ਡੀਡ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀ, ਪਰ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਹ ਮੌਰਗੇਜ ਦੀ ਛੁਡਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸਧਾਰਨ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੀ - ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਮੌਰਗੇਜ ਸਿਮਪਲਿਸੀਟਰ ਦੀ ਛੁਡਾਉਣ ਲਈ ਫ਼ਰਮਾਨ ਵੀ ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਆਰਡਰ 34 ਆਰਆਰ.7 ਅਤੇ 8 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਵੀ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮੌਰਗੇਜ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡਾਂ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਇਕੱਠਾ ਹੋਇਆ ਸੀ - ਮੁੱਖ ਰਾਹਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਬਿਨਾਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਮੌਰਗੇਜ ਦੀ ਛੁਡਾਉਣ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾ ਰਿਹਾ ਹੈ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਮੌਰਗੇਜ ਦੀ ਛੁਡਾਉਣ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਸਪੁਰਦਗੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ - ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ, 1908 - ਆਰਡਰ 34 ਆਰਆਰ। 7 ਅਤੇ 8 - ਸੀਮਾ ਐਕਟ, 1963 - ਅਨੁਸੂਚੀ ਧਾਰਾ 58 ਅਤੇ 59

ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼:

ਰਜਿਸਟਰਡ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ - ਅਨੁਮਾਨ - ਧਾਰਨਾ: ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਧਾਰਨਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ - ਇਹ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਹ ਦਿਖਾਵੇ ਕਿ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ
ਦਸਤਾਵੇਜ਼ - ਕੀ ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੁਆਰਾ ਖਰਾਬ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ - ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਬੋਝ - ਧਾਰਨਾ: ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਕੋਈ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸੀ - ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਬੋਝ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਧਿਰ 'ਤੇ ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ - ਸਬੂਤ - ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਬੋਝ - ਧਾਰਨਾ।

ਮੌਖਿਕ ਤੋਹਫ਼ਾ - ਵੈਧ ਮੌਖਿਕ ਤੋਹਫ਼ਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸ਼ਰਤਾਂ - ਧਾਰਨਾ: ਇੱਕ ਮੌਖਿਕ ਤੋਹਫ਼ੇ ਨੂੰ ਵੈਧ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਦਾਨੀ ਦੀ ਇੱਛਾ ਜਾਂ ਇਰਾਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਦਾਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ; ਅਤੇ ਦਾਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨਾ।

ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਐਕਟ, 1882:

ਐੱਸ..60 ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ - ਮੌਰਗੇਜ ਦੀ ਮੁਕਤੀ - ਦਾ ਵਿਨਾਸ਼ - ਧਾਰਨ: ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਤਾਂ "ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਐਕਟ" ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੁਆਰਾ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ - "ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਐਕਟ" ਸ਼ਬਦ ਮੌਰਗੇਜ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਕੁਝ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਮੌਰਗੇਜ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਤੋਂ ਵਰਜਿਤ ਹੈ।
ਅਪੀਲ:
ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ - ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ - ਦਾ ਦਾਇਰਾ - ਧਾਰਨ: ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਜਾਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ - ਜਦੋਂ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਲੈਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸੁਚੇਤ ਮਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਿਖਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਅਤੇ ਵੱਖਰਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਲੈਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਆਪਣੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ
ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ: 1.1 21.11.1967 (ਉਦਾਹਰਣ 74 ਖ.) ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਡਬਲਯੂ' ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ 'ਐੱਸ.' ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ 11,000/- ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੌਰਗੇਜ ਡੀਡ ਦੇ ਡੀਡਬਲਯੂ-4 ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਗਵਾਹ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬਾਰੇ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ 'ਡਬਲਯੂ' 11,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਮੌਰਗੇਜ ਡੀਡ ਦੀ ਰਕਮ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦੀ

ਜਿਸਨੇ ਮੌਰਗੇਜ ਡੀਡ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੌਰਗੇਜ ਡੀਡ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। 21.12.1970 ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਵਿੱਚ 21.11.1967 ਦੀ ਮੌਰਗੇਜ ਡੀਡ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1-ਮੁਦਈ ਨੇ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਰਗੇਜ ਡੀਡ 'ਡਬਲਯੂ' ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 11][1266 ਬੀ-ਸੀ]

1.2 'ਡਬਲਯੂ' ਨੇ 21.12.1970 (ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ 75 ਖ.) ਦੀ ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ 30,000/- ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਵੇਚ ਦਿੱਤੀ। ਰਜਿਸਟਰਡ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੁਦਰਤੀ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ 21.11.1967 ਦੀ ਮੌਰਗੇਜ ਡੀਡ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ 'ਡਬਲਯੂ' ਨੂੰ ਮੌਰਗੇਜ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਸਹਿ-ਮੌਰਗੇਜੀ ਤੋਂ 11,000/- ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਸਨ। ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਘਰ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਰਾਏ ਦੀ ਆਮਦਨ 1440/- ਰੁਪਏ ਸੀ। ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਵਾਲੇ 30,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ [ਪੈਰਾ 12] [1266- ਡੀ-ਈ]

1.3 ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ 21.12.1970 ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਦੇ ਵੈਧ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਵੈਧ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਹ ਦਿਖਾਵੇ ਕਿ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਵੈਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 14]

ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਬੀਰਬਲ ਅਤੇ ਹੋਰ (2006) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 353: [2006] 1 ਪੂਰਕ ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ.692; ਵਿਸ਼ਵਨਾਥ ਬਾਪੂਰਾਓ ਸਾਬਲੇ ਬਨਾਮ ਸ਼ਾਲਿਨੀਬਾਈ ਨਾਗੱਪਾ ਸਾਬਲੇ ਅਤੇ ਹੋਰ (2009) 12 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 101: [2009] 4 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ.976 - 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

1.4 ਡਾਕਟਰ (ਪੀਡਬਲਯੂ-5) ਦੇ ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਮੈਡੀਕਲ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ-ਸਾਬਕਾ.50 ਖਾ. ਤੋਂ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਮੁੱਦਈ ਨੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਸਮੇਂ, 'ਡਬਲਯੂ' ਆਪਣੇ ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਮੁੱਦਈ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਬਕਾਐੱਸ..44 ਖਾ. ਨੂੰ 49 ਖਾ. ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ.51 ਖਾ. ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਜੋ ਡਬਲਯੂ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਬਾਰੇ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਜੋ ਕਿ ਸਾਰੇ ਮਾਰਚ 1971 ਤੋਂ ਜੂਨ 1971 ਦੇ ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਨੁਸਖੇ ਮਾਰਚ 1971 ਤੋਂ ਜੂਨ 1971 ਦੇ ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਮਾਰਚ, 1971 ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਡਬਲਯੂ' ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿਗੜਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ। ਪੀਡਬਲਯੂ 5 ਅਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ-ਸਾਬਕਾ.50 ਖਾ. ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ। ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ 21.12.1970 ਦੀ

ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਸਮੇਂ ' ਡਬਲਯੂ ' ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤੰਦਰੁਸਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਵੈਧ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 15 ਅਤੇ 16][1267- ਈ-ਐੱਫ; 1268- ਏ-ਸੀ]

1.5 ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਮੁਦਾਲੇ ਨੇ ਐਡਵੋਕੇਟ ਡੀਡਬਲਯੂ-3 ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ 21.12.1970 ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਦੇ ਲਿਖਾਰੀ ਤੋਂ। ਆਪਣੇ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ, ਡੀਡਬਲਯੂ-3 ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ 'ਡਬਲਯੂ' ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ 'ਤੇ, ਉਸਨੇ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ 'ਡਬਲਯੂ' ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਸੁਤੰਤਰ ਇੱਛਾ ਅਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਡੀਡਬਲਯੂ-3 ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ 'ਡਬਲਯੂ' ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਦਾ ਲਿਖਾਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਸਾਬਕਾ.75 ਖਾ. ਵਿੱਚ ਡੀਡਬਲਯੂ-3 ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 17][1268- ਸੀ-ਡੀ]

1.6 ਮੌਖਿਕ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਜਦੋਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਸਿੱਟੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਹਨ ਕਿ ਡੀਡਬਲਯੂ-3 ਦੇ ਸਬੂਤ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਅਤੇ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹਨ, ਤਾਂ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਸਿੱਟਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ; ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ, ਜਦੋਂ 21.12.1970 ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸੀ। ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਹ ਕਹਿਣ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸਨ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਐਕਸ.75 ਖ. (21.12.1970) ਨੂੰ ਵੈਧ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 18][1268- ਸੀ-ਡੀ]

2.1 ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਭਾਰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਮੁਦਈ 'ਤੇ ਹੈ ਜੋ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ (ਮੌਰਗੇਜ ਡੀਡ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ) ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੀਡਬਲਯੂ-5 ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ.50 ਖਾ. ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਮੁਦਈ 'ਤੇ ਪਾਏ ਗਏ ਬੋਝ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਬੋਝ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਮੁਦਾਲੇ 'ਤੇ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। [ਪੈਰਾ 24][1271- ਜੀ-ਐੱਚ]

2.2. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੁਆਰਾ ਵਿਗਾੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੁਦਈ ਦੇ ਬਿਆਨ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹਨ। ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਿਉਂਕਿ ਧਿਰਾਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਜਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਕਾਰਜਕਰਤਾ ਪੁਰਾਣਾ ਜਾਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਚਰਿੱਤਰ ਦਾ ਸੀ, ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਕੋਈ ਅਨੁਮਾਨ ਨਹੀਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਇਹ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਕਿ ਕੀ ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। [ਪੈਰਾ 25 ਅਤੇ 26] [1272- ਬੀ-ਡੀ]

ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਦਾਸ ਮੁਸ਼ਿਬ ਬਨਾਮ ਗੰਗਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਦਾਸ ਮੁਸ਼ਿਬ ਅਤੇ ਹੋਰ ਏਆਈਆਰ 1967 ਐਸਸੀ 878 : [1967] ਐਸਸੀਆਰ 331 – ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ

2.3 ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਨੁਚਿਤ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ 'ਡਬਲਯੂ' ਦੀ ਇੱਛਾ 'ਤੇ ਹਾਵੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਮੌਰਗੇਜ ਡੀਡ 21.11.1967 ਦੀ ਮਿਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ 21.12.1970 ਦੀ ਮਿਤੀ ਸੀ। 'ਡਬਲਯੂ' ਦੀ ਮੌਤ 17.05.1971 ਨੂੰ ਹੋਈ। ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ, 'ਡਬਲਯੂ' ਨੇ ਮੌਰਗੇਜ ਡੀਡ ਜਾਂ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ

ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਜਾਂ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੁਆਰਾ ਖਰਾਬ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 28][1273- ਡੀ-ਐੱਫ]

3.1 ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਮੁੱਦਈ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਮੌਖਿਕ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਹੱਕ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 30.09.1970 ਦੀ ਵਸੀਅਤ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ 'ਡਬਲਯੂ' ਨੇ ਆਪਣੀ ਦੂਜੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, 30.09.1970 ਦੀ ਉਕਤ ਵਸੀਅਤ ਇੱਕ ਮਨਘੜਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸੀ। 30.09.1970 ਦੀ ਵਸੀਅਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਥਿਤ ਮੌਖਿਕ ਤੋਹਫ਼ਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਾਲ 1970 ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਮੁੱਦਈ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਹੱਕ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਾਲ 1978 ਵਿੱਚ ਹੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ। 1970 ਤੋਂ 1978 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਮੁਦਾਲੇ, ਮੁੱਦਈ, 'ਡਬਲਯੂ' ਦੀ ਦੂਜੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬੇਦਖਲੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਹੱਕ ਜਤਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ 21.12.1970 ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਬੇਦਖਲੀ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਕਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਮੁੱਦਈ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 19][1268- ਜੀ-ਐੱਚ 1269- ਏ-ਸੀ]

3.2 ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹੋਰ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਬੇਦਖਲੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਘਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ, ਮੁੱਦਈ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲੀ ਲਈ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੇਦਖਲੀ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਮੁੱਦਈ ਨੇ ਦੋਸ਼-ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਕਤ ਅਰਜ਼ੀ ਖਾਰਜ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਨਾਮ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਚਾਰ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਨਗਰ ਮਹਾਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1-ਮੁੱਦਈ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਮੁੱਦਈ ਨੇ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਅੱਠ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਚੁੱਪ ਰਿਹਾ। ਇਹਨਾਂ ਭਿਆਨਕ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਸਮਝ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਮੌਖਿਕ ਤੋਹਫ਼ੇ ਅਤੇ 30.09.1970 ਦੀ ਕਥਿਤ ਵਸੀਅਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ। [ਪੈਰਾ 20][1269- ਡੀ-ਐੱਫ]

3.3 ਮੁਹੰਮਦ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਮੌਖਿਕ ਤੋਹਫ਼ਾ ਦੇਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ। ਮੁਹੰਮਦ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੈਧ ਮੌਖਿਕ ਤੋਹਫ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਹਨ:- (i) ਦਾਨੀ ਵੱਲੋਂ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦੀ ਇੱਛਾ ਜਾਂ ਇਰਾਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; (ii) ਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ; ਅਤੇ (iii) ਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨਾ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਮੁਦਈ ਨੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਖਿਕ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਕਬਜ਼ਾ ਉਸਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ

ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਬਦਲਣ ਲਈ ਕੋਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਮੁਦਈ ਨੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਕਿਰਾਇਆ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਾਂ ਘਰ ਟੈਕਸ, ਪਾਣੀ ਟੈਕਸ, ਆਦਿ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਮੁਸਲਮਾਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਵੈਧ ਤੋਹਫ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਤੋਹਫ਼ੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਥਾਪਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਉਸਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਭਰ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਤੋਹਫ਼ੇ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 21 ਅਤੇ 22][1269- ਐਫ-ਜੀ; 1270-ਐਫ-ਐਚ]

ਅਬਦੁਲ ਰਹੀਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸਕ. ਅਬਦੁਲ ਜ਼ਬਰ ਅਤੇ ਹੋਰ (2009) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 160: [2009] 4 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ.32 - 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ।

3.4 ਇਸਦੇ ਉਲਟ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਮੁਦਈ ਨੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ 21.11.1967 ਦੀ ਮੌਰਗੇਜ ਡੀਡ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਇਹ ਇੱਕ ਉਪਭੋਗਤਾ ਮੌਰਗੇਜ ਸੀ ਜਿਸਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮੌਰਗੇਜ ਧਾਰਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਆਏ ਸਨ। 21.12.1970 ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੀ ਬਿਆਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਬਿਆਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨਗਰਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮਾਲਕ ਵਜੋਂ ਨਾਮ ਤਬਦੀਲ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਲੋੜ ਪਈ ਤਾਂ ਵਿਕਰੇਤਾ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਬਿਆਨ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਮੁਦਈ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਬੇਦਖਲੀ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਦਰ ਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ। [ਪੈਰਾ 23][1271-ਏ-ਬੀ; ਡੀ-ਐਫ]

4.1 ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਮੰਗੀ ਗਈ ਮੁੱਖ ਰਾਹਤ ਇਸ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਸੀ ਕਿ 12.01.1968 ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰਡ ਮੌਰਗੇਜ ਡੀਡ (ਮਿਤੀ 21.11.1967) ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ (ਮਿਤੀ 21.12.1970) ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ। ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਵਿਕਲਪਿਕ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਵਜੋਂ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਮੁਦਈ ਨੇ ਮੌਰਗੇਜ ਦੀ ਛੁਡਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਪਰ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਜਿਵੇਂ ਇਹ ਮੌਰਗੇਜ ਦੀ ਛੁਡਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸਧਾਰਨ ਮੁਕੱਦਮਾ ਹੋਵੇ। [ਪੈਰਾ 29] [1273- ਜੀ-ਐੱਚ]

4.2 ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਐਕਟ, 1882 ਦੀ ਧਾਰਾ 60 ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪੈਸੇ ਦੇ ਬਕਾਇਆ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ, ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ, ਭੁਗਤਾਨ ਜਾਂ ਟੈਂਡਰ 'ਤੇ, ਇੱਕ ਢੁਕਵੇਂ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ, ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ

ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਤਾਂ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਇਸਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਸੌਂਪਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 60 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸਨੂੰ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੁਆਰਾ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। "ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਐਕਟ" ਸ਼ਬਦ ਮੌਰਗੇਜ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਕੁਝ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਗਿਰਵੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਤੋਂ ਵਰਜਿਤ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ - ਇੱਕ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇਦਾਰ ਨੇ 21.12.1970 ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਦੁਆਰਾ ਜਾਇਦਾਦ ਖਰੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਸਨੇ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕਤੀ ਦੀ ਪੂਰੀ ਇਕੁਇਟੀ ਖਰੀਦੀ, ਜਿਸ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇਦਾਰ ਨੇ ਵਿਕਰੀ ਨਾਲ ਮਿਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 30 ਅਤੇ 31] [1274- ਏ-ਈ]

ਸ਼ਿਵਦੇਵ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (2000) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 326: [2000] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ.878 - ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

4.3 ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਬਾਅਦ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪੂਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨਹੀਂ ਖਰੀਦ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇਦਾਰ ਸਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ 21.12.1970 ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਦੁਆਰਾ 'ਡਬਲਯੂ' ਤੋਂ ਖਰੀਦੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਐਕਟ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਮੰਗੀ ਗਈ ਮੁੱਖ ਰਾਹਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਬਿਨਾਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੌਰਗੇਜ ਦੀ ਛੁਡਾਉਣ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਣਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 32] [1274- ਈ-ਜੀ]

4.4. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੌਰਗੇਜ ਦੀ ਛੁਡਾਉਣ ਲਈ ਡਿਕਰੀ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਆਰਡਰ 34 ਨਿਯਮ 7 ਸੀਪੀਸੀ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੌਰਗੇਜ ਦੀ ਛੁਡਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਆਰਡਰ 34 ਨਿਯਮ 7 ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਡਿਕਰੀ ਤਿਆਰ ਕਰੇਗੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਮੌਰਗੇਜ ਦੀ ਛੁਡਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਡਿਕਰੀ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1-ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੇ ਆਰਡਰ 34 ਨਿਯਮ 7 ਅਤੇ 8 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਮੁਕਤੀ ਲਈ ਡਿਕਰੀ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ ਜੋ ਮੁਕਤੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਡਿਕਰੀ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਡਿਕਰੀ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 33][1274- ਜੀ-ਐੱਚ; 1275- ਏ-ਬੀ]

5. ਮੁੱਦਈ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ 21.11.1967 ਅਤੇ 21.12.1970 ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸੀਮਾ ਐਕਟ, 1963 ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 58 ਅਤੇ 59 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੁਕੱਦਮਾ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 59 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਾਂ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੁਕੱਦਮਾ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ

ਮੁੱਦਈ ਨੂੰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਾਂ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਤੱਥ ਉਸਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਪਤਾ ਲੱਗੇ। ਮੁੱਦਈ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ 21.12.1970 ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਗਿਆਨ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਤੀਜੇ ਦਿਨ - 17.05.1971 ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਜਾਂ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਰ ਮੁਕੱਦਮਾ 12.07.1978 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 21.11.1967 ਦੀ ਮੌਰਗੇਜ ਡੀਡ ਅਤੇ 21.12.1970 ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 58 ਅਤੇ 59 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ ਅਤੇ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਵਰਜਿਤ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 34][1275- ਸੀ-ਐਫ]

6. ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਜਾਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਕੋਈ ਵੱਖਰਾ ਵਿਚਾਰ ਲੈਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸੁਚੇਤ ਮਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਿਖਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਆਪਣੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਾਰਨ ਦਰਜ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਕਿਉਂ ਵੱਖਰੀ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਉੱਠਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਨੁਕਤਿਆਂ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਤੱਥਾਂ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਸਿੱਟਾ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਜਿਵੇਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਮੌਰਗੇਜ ਦੀ ਛੁਡਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸਧਾਰਨ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੀ। ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਅਤੇ 21.12.1970 ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਦੀ ਕਦਰ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੌਰਗੇਜ ਦੀ ਛੁਡਾਉਣ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਸਪੁਰਦਗੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 36][1277- ਏ-ਸੀ]

ਵਿਨੋਦ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਗੰਗਾਧਰ (2015) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 391 : [2014] 10 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ.1050 – 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ।

ਕੇਸ ਲਾਅ ਰੈਫਰੈਂਸ

[2006] 1 ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ.692 ਪੈਰਾ 12 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ

[2009] 4 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ.976 ਪੈਰਾ 14 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ

[2009] 4 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ.32 ਪੈਰਾ 14 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ

[1967] ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ.331 ਪੈਰਾ 21 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ

[2000] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ.878 ਪੈਰਾ 27 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ

[2014] 10 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ.1050 ਪੈਰਾ 30 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2013 ਦਾ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1007

1998 ਦੀ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 135 ਵਿੱਚ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਨਿਆਂਇਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 07.09.2007 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਜਮੀਲਾ ਬੇਗਮ (ਡੀ) ਥ੍ਰੀ. ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ. ਬਨਾਮ ਸ਼ਮੀ ਮੁਹੰਮਦ. (ਡੀ) ਥ੍ਰੀ. ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ.

ਆਰ. ਬੀ. ਸਿੰਘਲ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਅਨੁਰਾਗ ਕਿਸ਼ੋਰ, ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਚੌਧਰੀ, ਹੀਰਾ ਲਾਲ, ਸੁਰੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ, ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਅੰਸਾਰ ਅਹਿਮਦ ਚੌਧਰੀ, ਬ੍ਰਜ ਕਿਸ਼ੋਰ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਪਰਨਾ ਝਾਅ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕ੍ਰਿਤੀ ਸੈਂਧੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਭਾਵਨਾ ਸਿੰਘ, ਵਿਨੋਦ ਕੁਮਾਰ, ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਯਾਦਵ, ਵਕੀਲ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ

ਆਰ. ਬਾਨੂਮਥੀ, ਜੇ.

1. ਇਹ ਅਪੀਲ 07.09.2007 ਨੂੰ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਜੁਡੀਕੇਚਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 1998 ਦੀ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 135 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਲੀ ਮੁਹੰਮਦ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1-ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਤੋਹਫ਼ੇ ਅਤੇ 30.09.1970 ਦੀ ਵਸੀਅਤ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੂਲ ਮੁਦਈ-ਮ੍ਰਿਤਕ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ 11,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਮੌਰਗੇਜ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 21.11.1967 ਦੀ ਮਿਤੀ 12.01.1968 ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੌਰਗੇਜ ਵਾਪਸ ਲਈ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਮੁਦਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਖਾਲੀ ਕਬਜ਼ਾ ਸੌਂਪਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

2. ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਤੱਥ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1-ਸ਼ਾਮੀ ਮੁਹੰਮਦ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਕੀਨਾ (ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 ਤੋਂ 11 ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪੂਰਵਗਾਮੀ) ਦੇ ਖਿਲਾਫ 1978 ਦਾ ਓ.ਐਸ. ਨੰ. 130 ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਜਮੀਲਾ ਬੇਗਮ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ 21.11.1967 ਦੀ ਮੌਰਗੇਜ ਡੀਡ ਅਤੇ 21.12.1970 ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਵੀ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਵਿਕਲਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਮੁਦਈ ਨੇ ਮੌਰਗੇਜ ਦੀ ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ, ਜੇਕਰ ਮੌਰਗੇਜ ਨੂੰ ਵੈਧ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

3. ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਮੁਦਈ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਪਿਤਾ ਵਲੀ ਮੁਹੰਮਦ ਨੇ ਦੋ ਪਲਾਟ ਖਰੀਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਘਰ ਬਣਵਾਇਆ ਸੀ ਜੋ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ 30.09.1970 ਨੂੰ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਤੋਹਫ਼ੇ ਰਾਹੀਂ ਤੋਹਫ਼ੇ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਕਬਜ਼ਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸੇ ਦਿਨ, ਕੁਝ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੀ ਮਤਰੇਈ ਮਾਂ ਨਬਾਬੂਨ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਸੀਅਤ ਵੀ ਲਿਖੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਕਤ ਵਸੀਅਤ ਵਿੱਚ, ਵਲੀ ਮੁਹੰਮਦ ਨੇ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦਾ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1-ਮੁੱਦਈ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਤਰਕ ਹੈ ਕਿ ਵਲੀ ਮੁਹੰਮਦ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਕੀਨਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ 21.11.1967 ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ 11000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਲਈ ਇੱਕ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਡੀਡ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਵਲੀ ਮੁਹੰਮਦ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਕਥਿਤ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਡੀਡ ਬਿਨਾਂ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਬਦੁਲ ਰਹੀਮ ਦੀ ਪ੍ਰੇਮਿਕਾ ਸੀ ਜੋ ਸਕੀਨਾ ਦਾ ਪਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਅਬਦੁਲ ਰਹੀਮ ਅਤੇ ਵਲੀ ਮੁਹੰਮਦ। ਦੋਸਤ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਕਾਰਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਅਬਦੁਲ ਰਹੀਮ ਦੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਨਾਲ ਉਕਤ ਉਪਭੋਗ

ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਆਪਣੇ ਅਤੇ ਸਕੀਨਾ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਕਰਵਾਇਆ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਕਤ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਡੀਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਪੈਸਾ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਹ ਧੋਖਾਧੜੀ ਅਤੇ ਬੇਲੋੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

4. ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਨਬਾਬੂਨ ਵਲੀ ਮੁਹੰਮਦ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਆਹੀ ਹੋਈ ਪਤਨੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਉਸਦੀ ਨੌਕਰਾਣੀ ਸੀ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵਲੀ ਮੁਹੰਮਦ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਨਬਾਬੂਨ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਸੀਅਤ ਨਹੀਂ ਬਣਾਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਵਿਵਾਦਿਤ ਘਰ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ। 1960 ਤੋਂ, ਵਲੀ ਮੁਹੰਮਦ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਵਿਚਕਾਰ ਸਬੰਧ ਤਣਾਅਪੂਰਨ ਸਨ ਅਤੇ ਵਲੀ ਮੁਹੰਮਦ ਮੁਕੱਦਮੇ ਘਰ ਤੋਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਐਫਆਈਆਰ ਵੀ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਸੀ। ਵਲੀ ਮੁਹੰਮਦ ਨੇ 21.11.1967 ਨੂੰ ਜਮੀਲਾ ਬੇਗਮ ਅਤੇ ਸਕੀਨਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ 11,000/- ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਮੌਰਗੇਜ ਡੀਡ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਵਲੀ ਮੁਹੰਮਦ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ 30,000/- ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਵੇਚ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ 21.12.1970 ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਗਾਤਾਰ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਰਹੀ ਅਤੇ 1978 ਵਿੱਚ ਮੌਰਗੇਜ ਡੀਡ ਅਤੇ 21.12.1970 ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਵਰਜਿਤ ਹੈ।

5. ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ 21.11.1967 ਦੀ ਮੌਰਗੇਜ ਡੀਡ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਵੈਧ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ 21.12.1970 ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ 30,000/- ਰੁਪਏ ਦੇ ਯੋਗ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਜਾਂ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸਾਲ 1970 ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਸਾਲ 1978 ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਵਰਜਿਤ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਥਿਤ ਵਸੀਅਤ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ 'ਤੇ ਲਿਖਾਰੀ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਰਜਿਸਟਰਡ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁੱਦਈ-ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਨੰਬਰ 1-ਸ਼ਾਮੀ ਮੁਹੰਮਦ ਦੇ ਇਸ ਸਟੈਂਡ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਘਰ ਵਲੀ ਮੁਹੰਮਦ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਸੀਅਤ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਕਿ ਨਬਾਬੂਨ ਵਲੀ ਮੁਹੰਮਦ ਦੀ ਦੂਜੀ ਪਤਨੀ ਹੈ, ਉੱਤਰਦਾਈ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਵੀ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਉਸਨੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

6. ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਵਲੀ ਮੁਹੰਮਦ ਨੂੰ 30,000/- ਰੁਪਏ ਦੇ ਇੰਨੇ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਜਾਂ ਵੇਚਣ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲੀ-ਜਮੀਲਾ ਬੇਗਮ 'ਤੇ ਸਬੂਤ ਦਾ ਭਾਰ ਪਾਇਆ ਕਿ ਉਸਨੂੰ 21.12.1970 ਦੀ ਮੌਰਗੇਜ ਡੀਡ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਸਾਬਤ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਵਲੀ ਮੁਹੰਮਦ ਦੁਆਰਾ ਵੈਧ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਕਤ ਬੋਝ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਛੱਡਿਆ ਨਹੀਂ

ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ 30.09.1970 ਦੀ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਤੋਹਫ਼ੇ ਅਤੇ ਵਸੀਅਤ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਮੁਦਈ ਨੇ ਨਬਾਬੂਨ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਤੋਹਫ਼ੇ ਅਤੇ ਵਸੀਅਤ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਸਾਬਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਸਾਬਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਲੀ ਮੁਹੰਮਦ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤੰਦਰੁਸਤ ਸੀ ਅਤੇ ਵਸੀਅਤ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਸੀ। ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 21.11.1967 ਦੀ ਮੌਰਗੇਜ ਡੀਡ ਅਤੇ 21.12.1970 ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। 7. ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵੱਡੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ 30,000/- ਰੁਪਏ ਦੇ ਇੰਨੇ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਵੇਚਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਉੱਤੇ ਪਾਏ ਗਏ ਬੋਝ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਮੌਖਿਕ ਤੋਹਫ਼ਾ ਸਾਬਤ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ, ਕਥਿਤ ਮੌਰਗੇਜ ਡੀਡ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਧੋਖੇਬਾਜ਼ ਅਤੇ ਬੇਕਾਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸਨ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਮੁੱਦਈ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਛੁਡਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਛੁਡਾਉਣ ਲਈ 11,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਵੀ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ। 8. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਆਰ.ਬੀ. ਸਿੰਘਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ 21.12.1970 ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 'ਤੇ ਸਬੂਤ ਦਾ ਬੋਝ ਪਾਉਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਮੁੱਦਈ ਨੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਧੋਖਾਧੜੀ ਅਤੇ ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੁਆਰਾ ਖਰਾਬ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 'ਤੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਅਤੇ ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਬੋਝ ਪਿਆ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੁੱਦਈ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਜਮੀਲਾ ਬੇਗਮ ਵਲੀ ਮੁਹੰਮਦ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਥਿਤ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਤੋਹਫ਼ਾ ਅਤੇ ਵਸੀਅਤ ਮਿਤੀ 30.09.1970 ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸੋਚੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਸਪੁਰਦਗੀ ਜੋ ਕਿ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅੰਗ ਹੈ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ 21.12.1970 ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਅਤੇ ਮਿਤੀ 21.11.1967 ਦੀ ਮੌਰਗੇਜ ਡੀਡ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਲ 1978 ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਵਰਜਿਤ ਹੈ।

9. ਦਲੀਲਾਂ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਬ੍ਰਜ ਕਿਸ਼ੋਰ ਮਿਸ਼ਰਾ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਅੰਤਿਮ ਤੱਥ-ਖੋਜ ਅਦਾਲਤ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਇਹ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਮੁਦਈ ਨੇ ਮੌਖਿਕ ਤੋਹਫ਼ਾ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ, ਕਥਿਤ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਧੋਖੇਬਾਜ਼ ਅਤੇ ਬੇਕਾਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵਲੀ ਮੁਹੰਮਦ ਦੁਆਰਾ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਡੀਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਿਕਰੀ

ਕਿ ਉਹ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਿਆ, ਅਵਿਸ਼ਵਾਸ਼ਯੋਗ ਹੈ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦੋ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਸਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਮੀਲਾ ਬੇਗਮ ਅਤੇ ਸਕੀਨਾ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਸਿਰਫ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜਮੀਲਾ ਬੇਗਮ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਦੂਜੀ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਜਮੀਲਾ ਬੇਗਮ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਦਾ ਸਹੀ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਸੀਮਾ ਐਕਟ, 1963 ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 61 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੌਰਗੇਜ ਦੀ ਛੁਡਾਉਣ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਤੀਹ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਸੀਮਾ ਵਜੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਦੇ ਅੱਠ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਾਲ 1978 ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਮੌਰਗੇਜ ਦੀ ਛੁਡਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਅਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ।

10. ਅਸੀਂ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਘੋਖ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨੁਕਤੇ ਉੱਠਦੇ ਹਨ:-

(i) ਕੀ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 'ਤੇ ਸਬੂਤ ਦਾ ਭਾਰ ਪਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਸਨ ਕਿ 21.12.1970 ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਨੂੰ ਵਲੀ ਮੁਹੰਮਦ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਸੁਤੰਤਰ ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉਸ 'ਤੇ ਪਾਏ ਗਏ ਬੋਝ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ ਹੈ?

(ii) ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਮੁਦਈ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਸਨ ਕਿ ਵਲੀ ਮੁਹੰਮਦ। ਮੁੱਦਈ ਨੂੰ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁੱਦਈ ਘਰ ਦਾ ਤੋਹਫ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ 30.09.1970 ਨੂੰ ਨਬਾਬੂਨ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਸੀਅਤ ਵੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਮੁਦਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਭਰ 21.12.1970 ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

(iii) ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਮੌਰਗੇਜ ਡੀਡ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਰਕਮ 11,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ 'ਤੇ ਮੌਰਗੇਜ ਡੀਡ ਦੀ ਛੁਡਾਉਣ ਦੀ ਵਿਕਲਪਿਕ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਮੌਰਗੇਜ ਡੀਡ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਮੌਰਗੇਜ ਡੀਡ ਦੀ ਛੁਡਾਉਣ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸਰਲ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

(iv) ਕੀ 1978 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਮੁੱਦਈ ਦੁਆਰਾ 21.11.1967 ਦੀ ਮੌਰਗੇਜ ਡੀਡ ਅਤੇ 21.12.1970 ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ 1978 ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ O.ਐੱਸ.. ਨੰਬਰ130 ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ?

(v) ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲਾ ਟਿਕਾਊ ਹੈ?

21.11.1967 ਦੀ ਮੌਰਗੇਜ ਡੀਡ ਅਤੇ 21.12.1970 ਦੀ ਸੇਲ ਡੀਡ - ਕੀ ਵੈਧ ਹੈ ਅਤੇ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਸ਼ਨ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ ਹੈ?

ਜਮੀਲਾ ਬੇਗਮ (ਡੀ) ਥ੍ਰੀ. ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ. ਬਨਾਮ ਸ਼ਮੀ ਮੁਹੰਮਦ. (ਡੀ) ਥ੍ਰੀ. ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ.

11. 21.11.1967 ਦੀ ਮੌਰਗੇਜ ਡੀਡ (ਉਦਾਹਰਣ 74 ਖ.) ਨੂੰ ਵਲੀ ਮੁਹੰਮਦ ਦੁਆਰਾ ਜਮੀਲਾ ਬੇਗਮ ਅਤੇ ਸਕੀਨਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ 11,000/- ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਡੀਡਬਲਯੂ-4 - ਅਬਦੁਲ ਹਮੀਦ - ਮੌਰਗੇਜ ਡੀਡ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਗਵਾਹ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਸਨੇ ਵਲੀ ਮੁਹੰਮਦ ਦੁਆਰਾ ਮੌਰਗੇਜ ਡੀਡ ਦੇ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੌਰਗੇਜ ਡੀਡ ਦੇ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। 21.12.1970 ਦੀ ਸੇਲ ਡੀਡ ਵਿੱਚ 21.11.1967 ਦੀ ਮੌਰਗੇਜ ਡੀਡ ਬਾਰੇ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਵਲੀ ਮੁਹੰਮਦ 11,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਮੌਰਗੇਜ ਡੀਡ ਦੀ ਰਕਮ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1-ਮੁਦਈ-ਸ਼ਾਮੀ ਮੁਹੰਮਦ। ਨੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਰਗੇਜ ਡੀਡ ਵਲੀ ਮੁਹੰਮਦ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

12. ਵਲੀ ਮੁਹੰਮਦ ਨੇ 21.12.1970 (ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ 75 ਖ.) ਦੀ ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਸੇਲ ਡੀਡ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਜਮੀਲਾ ਬੇਗਮ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ 30,000/- ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਵੇਚ ਦਿੱਤੀ। ਰਜਿਸਟਰਡ ਸੇਲ ਡੀਡ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਵਾਲੇ ਕੁਦਰਤੀ ਅਤੇ ਠੋਸ ਹਨ ਜੋ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਵਲੀ ਮੁਹੰਮਦ ਦੁਆਰਾ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੇਲ ਡੀਡ 21.11.1967 ਦੀ ਮੌਰਗੇਜ ਡੀਡ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਲੀ ਮੁਹੰਮਦ ਨੂੰ ਮੌਰਗੇਜ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ - ਜਮੀਲਾ ਬੇਗਮ ਅਤੇ ਸਕੀਨਾ ਤੋਂ 11,000/- ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਸਨ। ਸੇਲ ਡੀਡ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਵਾਲੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਘਰ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਰਾਏ ਦੀ ਆਮਦਨ 1440/- ਰੁਪਏ ਸੀ। ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਵਾਲੇ 30,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ:- (i) ਕਿ ਵਿਕਰੇਤਾ ਵਲੀ ਮੁਹੰਮਦ ਨੂੰ 11,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਗਿਰਵੀ ਰਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾ ਸਕਿਆ ਸੀ; (ii) ਵੇਚਣ ਲਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਖਰੀਦਦਾਰ ਤੋਂ 11,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ; ਅਤੇ (iii) ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵੇਲੇ ਸਬ-ਰਜਿਸਟਰਾਰ, ਕਾਨਪੁਰ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ 8,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ।
13. 21.12.1970 ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਵਿੱਚ, ਵਿਕਰੇਤਾ ਵਲੀ ਮੁਹੰਮਦ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਸੁਤੰਤਰ ਇੱਛਾ ਅਤੇ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਸੀ। 21.12.1970 ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਵਾਲੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਹਨ:-

".....ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਪੂਰੀ ਸਮਝ ਨਾਲ ਅਤੇ ਮਨ ਅਤੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਬਾਅ ਜਾਂ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਜਮੀਲਾ ਉਰਫ਼ ਨੰਦਨੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ 30,000/- ਰੁਪਏ (ਕੇਵਲ ਤੀਹ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ) ਦੇ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਵੇਚਣ ਲਈ ਇਸ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਤਾਂ ਜੋ ਲੋੜ ਪੈਣ 'ਤੇ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ।
14. ਜਮੀਲਾ ਬੇਗਮ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ 21.12.1970 ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਦੇ ਵੈਧ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਧਾਰਨਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਵੈਧ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ

ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਹ ਦਿਖਾਵੇ ਕਿ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਵੈਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਬੀਰਬਲ ਅਤੇ ਹੋਰ (2006) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 353 ਵਿੱਚ, ਇਸਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:-

"27. ਇੱਕ ਧਾਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵੈਧ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਦਸਤਾਵੇਜ਼, ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ, ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਵੈਧ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਬੂਤ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ 1 ਉਕਤ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵਿਸ਼ਵਨਾਥ ਬਾਪੁਰਾਓ ਸਾਬਲੇ ਬਨਾਮ ਸ਼ਾਲਿਨੀਬਾਈ ਨਾਗੱਪਾ ਸਾਬਲੇ ਅਤੇ ਹੋਰ (2009) 12 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 101 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

15. ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਮੁੱਦਈ ਦਾ ਤਰਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਸਮੇਂ, ਵਲੀ ਮੁਹੰਮਦ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਹ ਇਹ ਸਮਝਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਉਸਦੀ ਸੁਤੰਤਰ ਇੱਛਾ ਅਤੇ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1-ਮੁੱਦਈ ਨੇ ਡਾ. ਵਸੀਮ (ਪੀਡਬਲਯੂ-5) ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ 15.11.1970 ਤੋਂ 25.12.1970 ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੱਕ ਵਲੀ ਮੁਹੰਮਦ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ-ਐਕਸ.50 ਖ. ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਡਾ. ਵਸੀਮ (ਪੀਡਬਲਯੂ-5) ਦੇ ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਮੈਡੀਕਲ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ-ਐਕਸ.50 ਖ. ਤੋਂ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਮੁੱਦਈ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਸਮੇਂ ਡੀਡ, ਵਲੀ ਮੁਹੰਮਦ, ਆਪਣੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ, ਡਾ. ਵਸੀਮ ਸਾਲ 1969 ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਪ੍ਰੈਕਟਿਸ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਸਮੇਂ, ਉਸਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਡਾਕਟਰੀ ਅਭਿਆਸ ਦਾ ਤਜਰਬਾ ਸੀ। ਡਾ. ਵਸੀਮ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਵਲੀ ਮੁਹੰਮਦ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ ਸੀ। ਡਾ. ਵਸੀਮ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ, ਇਹ ਸਬੂਤ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਡਾ. ਵਸੀਮ ਨੇ ਵਲੀ ਮੁਹੰਮਦ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੇ ਅਤੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਨੁਸਖੇ ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਡੀਕਲ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ-ਐਕਸ.50 ਖਾ. ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ; ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿਰਫ ਆਪਣੀ ਯਾਦਦਾਸ਼ਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੀ ਇਹ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਡਾ. ਵਸੀਮ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਵਲੀ ਮੁਹੰਮਦ ਦੇ ਇਲਾਜ ਤੋਂ ਲਗਭਗ 10-15 ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ, ਡਾ. ਕੇ.ਐਨ. ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ ਅਤੇ ਡਾ. ਸਿੱਕਾ ਨੇ ਵੀ ਵਲੀ ਮੁਹੰਮਦ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਸੀ; ਪਰ ਬਾਕੀ ਦੋ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਡਾ. ਸਿੱਕਾ ਕਾਨਪੁਰ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।
16. ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਐਕਸ.44 ਖਾ. ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ। 49 ਖ. ਅਤੇ ਐਕਸ.51 ਖ. ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਵਲੀ ਮੁਹੰਮਦ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਬਾਰੇ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਸਾਰੇ ਮਾਰਚ 1971 ਤੋਂ ਜੂਨ 1971 ਦੇ ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਨੁਸਖੇ ਮਾਰਚ 1971 ਤੋਂ ਜੂਨ 1971 ਦੇ ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਵਲੀ ਮੁਹੰਮਦ ਦੀ ਹਾਲਤ ਮਾਰਚ, 1971

ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਗੜਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਡਾ. ਵਸੀਮ ਦੇ ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੈਡੀਕਲ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ - ਐਕਸ.50 ਖ. ਤੋਂ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਵਲੀ ਮੁਹੰਮਦ 21.12.1970 ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਸਮੇਂ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤੰਦਰੁਸਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਵੈਧ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

17. ਇਸਦੇ ਉਲਟ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਮੁਦਾਲੇ ਨੇ ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਹਿਮਦ (ਡੀਡਬਲਯੂ-3) ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ 21.12.1970 ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਦੇ ਲਿਖਾਰੀ ਤੋਂ। ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਲਿਖਣ ਸਮੇਂ, ਐਡਵੋਕੇਟ

ਅਹਿਮਦ (ਡੀਡਬਲਯੂ-3) ਕੋਲ ਨੌਂ ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਬਾਰ ਦਾ ਤਜਰਬਾ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਸਬੂਤ, ਡੀਡਬਲਯੂ-3 ਵਿੱਚ - ਸ਼੍ਰੀ ਅਹਿਮਦ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਵਲੀ ਮੁਹੰਮਦ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ 'ਤੇ, ਉਸਨੇ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਵਲੀ ਮੁਹੰਮਦ

ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਸੁਤੰਤਰ ਇੱਛਾ ਅਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਡੀਡਬਲਯੂ-3 - ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਹਿਮਦ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਲੀ ਮੁਹੰਮਦ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਦੇ ਲਿਖਾਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਐਕਸ.75 ਖਾ. ਵਿੱਚ ਡੀਡਬਲਯੂ-3 - ਸ਼੍ਰੀ ਅਹਿਮਦ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਹਨ।

18. ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਹਿਮਦ (ਡੀਡਬਲਯੂ-3) ਅਤੇ ਡਾ. ਵਸੀਮ (ਪੀਡਬਲਯੂ-5) ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਭਾਰ ਚੁੱਕਣ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ "..... ਸ਼੍ਰੀ ਅਹਿਮਦ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਦੇ ਸਬੂਤ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਧੇਰੇ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸਯੋਗ ਹਨ।" ਮੌਖਿਕ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਜਦੋਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਸਿੱਟੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਹਨ ਕਿ ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਹਿਮਦ (ਡੀਡਬਲਯੂ-3) ਦਾ ਸਬੂਤ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਅਤੇ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ, ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਿੱਟਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ; ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ, ਜਦੋਂ 21.12.1970 ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸੀ। ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਹ ਕਹਿਣ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸਨ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਐਕਸ.75 ਖ. (21.12.1970) ਨੂੰ ਵੈਧ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਕੀ ਦਾਅਵੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਮੁੱਦਈ-ਸ਼ਾਮੀ ਮੁਹੰਮਦ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਤੋਹਫ਼ਾ ਸੀ?

19. ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਮੁੱਦਈ ਉੱਤਰਦਾਈ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਹੱਕ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 30.09.1970 ਦੀ ਵਸੀਅਤ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਲੀ ਮੁਹੰਮਦ ਦੁਆਰਾ ਨਬਾਬੂਨ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, 30.09.1970 ਦੀ ਉਕਤ ਵਸੀਅਤ ਇੱਕ ਮਨਘੜਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸੀ। 30.09.1970 ਦੀ ਵਸੀਅਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਥਿਤ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਤੋਹਫ਼ਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਾਲ 1970 ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਮੁੱਦਈ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਹੱਕ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਾਲ 1978 ਵਿੱਚ ਹੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ 1970 ਤੋਂ 1978 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਮੁਦਾਲੇ-ਜਮੀਲਾ ਬੇਗਮ ਮੁੱਦਈ-ਸ਼ਾਮੀ ਮੁਹੰਮਦ, ਨਿਆਜ਼ ਬਾਨੇ ਅਤੇ ਨਬਾਬੂਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬੇਦਖਲੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਹੱਕ ਜਤਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1-ਮੁਦਈ-ਸ਼ਾਮੀ ਮੁਹੰਮਦ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ 21.12.1970 ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਜਮੀਲਾ ਬੇਗਮ ਨੇ ਮੁਨਸਿਫ ਸਿਟੀ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ, ਨਿਆਜ਼ ਬਾਨੇ ਅਤੇ ਨਬਾਬੂਨ ਵਿਰੁੱਧ 1971 ਦਾ ਬੇਦਖਲੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 2441 ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਕਤ ਬੇਦਖਲੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਮੁੱਦਈ-ਸ਼ਾਮੀ ਮੁਹੰਮਦ ਨੇ ਆਪਣਾ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਕਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਮੁੱਦਈ-ਸ਼ਾਮੀ ਮੁਹੰਮਦ ਵਿਰੁੱਧ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਜਮੀਲਾ ਬੇਗਮ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ; ਮੁੱਦਈ-ਸ਼ਾਮੀ ਮੁਹੰਮਦ ਨੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ।

20. ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਜਮੀਲਾ ਬੇਗਮ ਵੀ ਹੋਰ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਬੇਦਖਲੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੇ ਘਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ, ਮੁੱਦਈ-ਸ਼ਮੀ ਮੁਹੰਮਦ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜਮੀਲਾ ਬੇਗਮ ਨੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਸ਼ੇਰ ਅਲੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਮਤਿਆਜ਼ ਅਤੇ ਬਿੰਦਾ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੇਦਖਲੀ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਮੁੱਦਈ-ਸ਼ਮੀ ਮੁਹੰਮਦ ਨੇ ਦੋਸ਼-ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਕਤ ਅਰਜ਼ੀ ਖਾਰਜ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਜਮੀਲਾ ਬੇਗਮ ਦਾ ਨਾਮ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਚਾਰ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਨਗਰ ਮਹਾਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1-ਮੁੱਦਈ-ਸ਼ਮੀ ਮੁਹੰਮਦ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸਮਝ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ, ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਮੁੱਦਈ ਨੇ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਚੁਣੌਤੀ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਅੱਠ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਚੁੱਪ ਕਿਉਂ ਰੱਖਿਆ। ਇਹਨਾਂ ਭਿਆਨਕ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਸਮਝ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਮੌਖਿਕ ਤੋਹਫ਼ੇ ਅਤੇ 30.09.1970 ਦੀ ਕਥਿਤ ਵਸੀਅਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ।

21. ਮੁਹੰਮਦ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਮੌਖਿਕ ਤੋਹਫ਼ਾ ਦੇਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ। ਮੁਹੰਮਦ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੈਧ ਮੌਖਿਕ ਤੋਹਫ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਹਨ:- (i) ਦਾਨੀ ਵੱਲੋਂ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦੀ ਇੱਛਾ ਜਾਂ ਇਰਾਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; (ii) ਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ; ਅਤੇ (iii) ਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨਾ। ਮੁਹੰਮਦ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਵੈਧ ਅਤੇ ਸੰਪੂਰਨ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਅਬਦੁਲ ਰਹੀਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸਕ ਵਿੱਚ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਬਦੁਲ ਜ਼ਬਰ ਅਤੇ ਹੋਰ (2009) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 160 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ:-

"13. ਮੁਹੰਮਦ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਵੈਧ ਅਤੇ ਸੰਪੂਰਨ ਤੋਹਫ਼ਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:

(ਏ) ਦਾਨੀ ਸਮਝਦਾਰ ਅਤੇ ਵੱਡਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਉਹ ਤੋਹਫ਼ਾ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ।
(ਬੀ) ਤੋਹਫ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਚੀਜ਼ ਹਿਬਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।
(ਸੀ) ਜੇਕਰ ਤੋਹਫ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਚੀਜ਼ ਵੰਡੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਅਤੇ ਵੱਖਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
(ਡੀ) ਤੋਹਫ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਚੀਜ਼ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਲਾਭ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਜਿਸ ਤੋਂ ਸ਼ਰੀਅਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੋਵੇ।
(ਈ) ਤੋਹਫ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਤੋਹਫ਼ਾ ਨਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਭਾਵ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਤੋਹਫ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।
(ਐਫ) ਤੋਹਫ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਚੀਜ਼ ਖੁਦ ਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਆਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ, ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਜਾਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਆਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ

14. ਇਹ ਵੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਵੈਧ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਤੋਹਫ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਚੀਜ਼ ਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਦਾਨੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਸੇ ਪੱਟੇਦਾਰ ਜਾਂ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਵਾਲੇ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤੋਹਫ਼ਾ ਦਿਓ। ਇੱਕ ਵੈਧ ਤੋਹਫ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ, ਦਾਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਰਚਨਾਤਮਕ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਸਪੁਰਦਗੀ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰੇਗੀ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕਿਸੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਤੋਹਫ਼ਾ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਦਾਨੀ ਜਾਂ ਤਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇ ਅਤੇ ਦਾਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਦੇਵੇ ਜਾਂ ਕਬਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਦਾਨਕਰਤਾ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਉਹ ਸਭ ਕੁਝ ਕਰੇ ਜੋ ਉਹ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

22. ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਆਓ ਵਿਚਾਰ ਕਰੀਏ ਕਿ ਕੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਮੁੱਦਈ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਤੋਹਫ਼ਾ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਕੀ ਕਬਜ਼ਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1-ਮੁੱਦਈ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1-ਮੁੱਦਈ 30.09.1970 ਦੀ ਵਸੀਅਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਤੋਹਫ਼ੇ ਰਾਹੀਂ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੇ ਘਰ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਮੁੱਦਈ ਨੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਕਬਜ਼ਾ ਉਸਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1-ਸ਼ਾਮੀ ਮੁਹੰਮਦ ਨੇ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਇੰਤਕਾਲ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਮੁੱਦਈ ਨੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਕਿਰਾਇਆ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਾਂ ਘਰ ਟੈਕਸ, ਪਾਣੀ ਟੈਕਸ, ਆਦਿ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਮੁਹੰਮਦ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਵੈਧ ਤੋਹਫ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਮੁੱਦਈ

ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਤੋਹਫ਼ੇ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਥਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਬੂਤ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਉਸਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਭਰ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਤੋਹਫ਼ੇ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

23. ਸਬੂਤਾਂ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਹੀ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1-ਸ਼ਾਮੀ ਮੁਹੰਮਦ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਤੇ 30.09.1970 ਦੀ ਵਸੀਅਤ ਸੱਚੀ ਅਤੇ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਉਲਟ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਮੁਦਾਲੇ ਨੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਸੀ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ 21.11.1967 ਦੀ ਮੌਰਗੇਜ ਡੀਡ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਇਹ ਇੱਕ ਉਪਭੋਗ ਗਿਰਵੀਨਾ ਸੀ ਜਿਸਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਜਮੀਲਾ ਬੇਗਮ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮੌਰਗੇਜ-ਸਕੀਨਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਹੋਏ। 21.12.1970 ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹਵਾਲੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਤੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:-

"….. ਇਸ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਲੇਖਕ ਦਾ ਇਸ ਜਾਇਦਾਦ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਰੋਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਖਰੀਦਦਾਰ ਅੱਜ ਦੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਪੂਰਨ ਮਾਲਕ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਲੇਖਕ ਦੁਆਰਾ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਖਰੀਦਦਾਰ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।"

ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਹਵਾਲੇ ਹਨ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਜਮੀਲਾ ਬੇਗਮ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮਾਲਕ ਵਜੋਂ ਨਗਰਪਾਲਿਕਾ, ਕਾਨਪੁਰ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਨਾਮ ਤਬਦੀਲ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਲੋੜ ਪਈ ਤਾਂ ਵਿਕਰੇਤਾ ਵਲੀ ਮੁਹੰਮਦ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਬਿਆਨ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਜਮੀਲਾ ਬੇਗਮ ਨੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਸਨੇ 1971 ਦਾ ਬੇਦਖ਼ਲੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 2441 ਵੀ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਮੁਦਈ-ਸ਼ਾਮੀ ਮੁਹੰਮਦ, ਨਿਆਜ਼ ਬਾਨੋ ਅਤੇ ਨਬਾਬੂਨ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਜਮੀਲਾ ਬੇਗਮ ਦੁਆਰਾ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਜਮੀਲਾ ਬੇਗਮ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਦਰ ਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ।

ਸੇਲ ਡੀਡ (ਉਦਾਹਰਣ 75 ਖ.) - ਕੀ ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਾਰਨ ਖਰਾਬ ਹੋਇਆ

24. ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਜਵਾਬਦੇਹ-ਮੁਦਈ ਨੇ 21.11.1967 ਦੀ ਮੌਰਗੇਜ ਡੀਡ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ 21.12.1970 ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਵਲੀ ਮੁਹੰਮਦ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਸੁਤੰਤਰ ਇੱਛਾ

ਅਤੇ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਭਾਰ ਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਾਰਨ ਖਰਾਬ ਹੋਏ ਸਨ, ਉਸ ਜਵਾਬਦੇਹ ਮੁਦਈ 'ਤੇ ਹੈ ਜੋ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਡਾ. ਵਸੀਮ (ਪੀਡਬਲਯੂ-5) ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ 50 ਖਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਮੁਦਈ 'ਤੇ ਪਾਏ ਗਏ ਬੋਝ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਬੋਝ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਮੁਦਾਲੇ 'ਤੇ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਸ਼ਮੀ ਮੁਹੰਮਦ (ਪੀਡਬਲਯੂ-1) ਦੇ ਸਬੂਤ ਤੋਂ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਲੀ ਮੁਹੰਮਦ 1943 ਤੱਕ ਪਾਵਰ ਹਾਊਸ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਸਾਲ 1943 ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਸੇਵਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਵਲੀ ਮੁਹੰਮਦ ਨੂੰ ਸਬ-ਰਜਿਸਟਰਾਰ, ਕਾਨਪੁਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ 8,000/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਅੰਸ਼ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਾਲ 1943 ਵਿੱਚ ਪਾਵਰ ਹਾਊਸ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਵਲੀ ਮੁਹੰਮਦ ਦੁਨਿਆਵੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿਆਣਾ ਅਤੇ ਗਿਆਨਵਾਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

25. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੁਆਰਾ ਵਿਗਾੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਮੁਦਈ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹਨ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1-ਮੁੱਦਈ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਲੀ ਮੁਹੰਮਦ ਦੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਜਮੀਲਾ ਬੇਗਮ ਨਾਲ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਸਬੰਧ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਕਥਿਤ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿਮਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਉਸਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਅਤੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਸਬੰਧਾਂ ਦਾ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾ ਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

26. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਬੇਲੋੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਿਉਂਕਿ ਧਿਰਾਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਜਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਕਾਰਜਕਰਤਾ ਪੁਰਾਣਾ ਜਾਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਚਰਿੱਤਰ ਵਾਲਾ ਸੀ, ਬੇਲੋੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਕੋਈ ਧਾਰਨਾ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਇਹ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਕਿ ਕੀ ਬੇਲੋੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

27. ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਦਾਸ ਮੁਸ਼ੀਬ ਬਨਾਮ ਗੰਗਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਦਾਸ ਮੁਸ਼ੀਬ ਅਤੇ ਹੋਰ ਏਆਈਆਰ 1967 ਐਸਸੀ 878 ਵਿੱਚ, ਬੇਲੋੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਤੇ ਜ਼ੁੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:-

"4. ਭਾਰਤੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 16(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਬੇਲੋੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਬਣੇ ਸਬੰਧ ਅਜਿਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇੱਕ ਧਿਰ ਦੂਜੀ ਦੀ ਇੱਛਾ 'ਤੇ ਹਾਵੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੀ 'ਤੇ ਅਨੁਚਿਤ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ

ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੇਲੋੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰ ਰਹੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਦੋ ਗੱਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, (1) ਕੀ ਦਾਨੀ ਅਤੇ ਦਾਨੀ ਵਿਚਕਾਰ ਸਬੰਧ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਨ ਕਿ ਦਾਨੀ ਦਾਨੀ ਦੀ ਇੱਛਾ 'ਤੇ ਹਾਵੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ (2) ਕੀ ਦਾਨੀ ਨੇ ਦਾਨੀ ਉੱਤੇ ਅਨੁਚਿਤ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ?

7. ਰਘੂਨਾਥ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਮ ਸਰਜੂ ਪ੍ਰਸਾਦ ਅਤੇ ਹੋਰ (ਏਆਈਆਰ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬੇਲੋੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿੰਨ ਪੜਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 1924 ਪੀਸੀ 60) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ:

"ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਅਜਿਹੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੀ ਇੱਛਾ ਉੱਤੇ ਹਾਵੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਉਹ ਸਥਿਤੀ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਦੂਜੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ - ਅਰਥਾਤ, ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਕਿ ਕੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ 'ਤੇ ਇੱਕ ਤੀਜਾ ਨੁਕਤਾ ਉਭਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਪ੍ਰੋਬੰਦੀ ਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਗੈਰ-ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਭਾਰ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਹੈ ਜੋ ਦੂਜੇ ਦੀ ਇੱਛਾ ਉੱਤੇ ਹਾਵੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਇਹਨਾਂ ਪ੍ਰਸਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕ੍ਰਮ ਨੂੰ ਬਦਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਗਲਤੀ ਪੈਦਾ ਹੋਣਾ ਲਗਭਗ ਯਕੀਨੀ ਹੈ। ਸੌਦੇਬਾਜ਼ੀ ਦੀ ਗੈਰ-ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼ ਇਨ੍ਹਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਹਨ। ਕੀ ਉਹ ਇੱਕ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਦੀ ਇੱਛਾ ਉੱਤੇ ਹਾਵੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸਨ?"

28. ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਬੇਲੋੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਾਫ਼ੀ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਲੀ ਮੁਹੰਮਦ ਨੇ 21.11.1967 ਨੂੰ ਜਮੀਲਾ ਬੇਗਮ ਅਤੇ ਸਕੀਨਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਮੋਰਗੇਜ ਡੀਡ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਵਲੀ ਮੁਹੰਮਦ 1943 ਤੱਕ ਪਾਵਰ ਹਾਊਸ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਪੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1-ਸ਼ਾਮੀ ਮੁਹੰਮਦ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਕਿ ਜਮੀਲਾ ਬੇਗਮ ਵਲੀ ਮੁਹੰਮਦ ਦੀ ਵਸੀਅਤ 'ਤੇ ਹਾਵੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਅਨੁਚਿਤ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਮੋਰਗੇਜ ਡੀਡ 21.11.1967 ਦੀ ਮਿਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਜਮੀਲਾ ਬੇਗਮ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ 21.12.1970 ਦੀ ਮਿਤੀ ਸੀ। ਵਲੀ ਮੁਹੰਮਦ ਦੀ ਮੌਤ 17.05.1971 ਨੂੰ ਹੋਈ। ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ, ਵਲੀ ਮੁਹੰਮਦ ਨੇ ਮੋਰਗੇਜ ਡੀਡ ਜਾਂ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਇਆ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1-ਸ਼ਾਮੀ ਮੁਹੰਮਦ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਜਮੀਲਾ ਬੇਗਮ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਜਾਂ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੁਆਰਾ ਖਰਾਬ ਹੈ।

ਜਮੀਲਾ ਬੇਗਮ (ਡੀ) ਥ੍ਰੀ. ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ. ਬਨਾਮ ਸ਼ਮੀ ਮੁਹੰਮਦ. (ਡੀ) ਥ੍ਰੀ. ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ.

ਮੌਰਗੇਜ ਦੀ ਛੁਡਾਉਣ ਲਈ ਡਿਕਰੀ ਪਾਸ ਕਰਨਾ - ਕੀ ਸਹੀ ਹੈ
29. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਮੰਗੀ ਗਈ ਮੁੱਖ ਰਾਹਤ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਸੀ ਕਿ 12.01.1968 ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰਡ ਮੌਰਗੇਜ ਡੀਡ (ਮਿਤੀ 21.11.1967) ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ (ਮਿਤੀ 21.12.1970) ਰੱਦ ਹਨ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਵਿਕਲਪਿਕ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਵਜੋਂ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਮੁਦਈ ਨੇ ਮੌਰਗੇਜ ਦੀ ਛੁਡਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਪਰ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਜਿਵੇਂ ਇਹ ਮੌਰਗੇਜ ਦੀ ਛੁਡਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸਧਾਰਨ ਮੁਕੱਦਮਾ ਹੋਵੇ।
ਕੀ ਮੌਰਗੇਜ ਦੀ ਛੁਡਾਉਣ ਲਈ ਡਿਕਰੀ ਸਹੀ ਹੈ?

30. ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਐਕਟ, 1882 ਦੀ ਧਾਰਾ 60 ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪੈਸੇ ਦੇ ਬਕਾਇਆ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ, ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ, ਭੁਗਤਾਨ ਜਾਂ ਟੈਂਡਰ 'ਤੇ, ਇੱਕ ਢੁਕਵੇਂ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ, ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਤਾਂ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਉਸਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਸੌਂਪਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ਼ਿਵਦੇਵ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (2000) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 326 ਵਿੱਚ, ਇਸਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:-

“8. ... ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਗਿਰਵੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੁਆਰਾ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।”

31. ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 60 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸਨੂੰ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੁਆਰਾ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। "ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਕੰਮ" ਸ਼ਬਦ ਮੌਰਗੇਜ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਕਿਸੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਮੌਰਗੇਜ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਮੀਲਾ ਬੇਗਮ - ਇੱਕ ਮੌਰਗੇਜ ਨੇ 21.12.1970 ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਦੁਆਰਾ ਜਾਇਦਾਦ ਖਰੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਸਨੇ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕਤੀ ਦੀ ਪੂਰੀ ਇਕੁਇਟੀ ਖਰੀਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਮੌਰਗੇਜ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਵਿਕਰੀ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।
32. ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1-ਮੁਦਈ ਦੀ ਤਰਫੋਂ, ਇੱਕ ਦਲੀਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ, ਬਾਅਦ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪੂਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨਹੀਂ ਖਰੀਦ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋ ਮੌਰਗੇਜ ਸਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਮੀਲਾ ਬੇਗਮ ਅਤੇ ਸਕੀਨਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪੂਰੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਮਾਲਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗੁਣ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ - ਜਮੀਲਾ ਬੇਗਮ ਦੁਆਰਾ ਵਲੀ ਮੁਹੰਮਦ ਤੋਂ

21.12.1970 ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਦੁਆਰਾ ਖਰੀਦੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਕੰਮ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਦੁਆਰਾ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਮੰਗੀ ਗਈ ਮੁੱਖ ਰਾਹਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਬਿਨਾਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੌਰਗੇਜ ਦੀ ਮੁਕਤੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਣਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। 33. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੌਰਗੇਜ ਦੀ ਮੁਕਤੀ ਲਈ ਡਿਕਰੀ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਆਰਡਰ 34 ਨਿਯਮ 7 ਸੀਪੀਸੀ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੌਰਗੇਜ ਦੀ ਮੁਕਤੀ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਆਰਡਰ 34 ਨਿਯਮ 7 ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਡਿਕਰੀ ਤਿਆਰ ਕਰੇਗੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਮੌਰਗੇਜ ਦੀ ਮੁਕਤੀ ਲਈ ਇੱਕ ਡਿਕਰੀ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1-ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਆਰਡਰ 34 ਨਿਯਮ 7 ਅਤੇ 8 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਮੁਕਤੀ ਲਈ ਡਿਕਰੀ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ ਜੋ ਮੁਕਤੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਡਿਕਰੀ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਡਿਕਰੀ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਲਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

34. ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਮੁਕੱਦਮਾ: - ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 21.11.1967 ਦੀ ਮੌਰਗੇਜ ਡੀਡ ਅਤੇ 21.12.1970 ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਜੋ ਵਲੀ ਮੁਹੰਮਦ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਸੁਤੰਤਰ ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਰੱਦ ਹੈ। ਮੁੱਦਈ ਦੇ ਪੈਰਾ (14) ਵਿੱਚ, ਇਹ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ 21.11.1967 ਅਤੇ 21.12.1970 ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸੀਮਾ ਐਕਟ, 1963 ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 58 ਅਤੇ 59 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 59 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਾਂ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੁਕੱਦਮਾ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ

ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮੁੱਦਈ ਨੂੰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਾਂ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਤੱਥ ਉਸਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਪਤਾ ਲੱਗੇ। ਮੁੱਦਈ-ਸ਼ਾਮੀ ਮੁਹੰਮਦ। ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ 21.12.1970 ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਤੀਜੇ ਦਿਨ - 17.05.1971 ਨੂੰ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਜਾਂ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਰ ਮੁਕੱਦਮਾ 12.07.1978 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੱਥ ਵਿੱਚ, 21.11.1967 ਦੀ ਮੌਰਗੇਜ ਡੀਡ ਅਤੇ 21.12.1970 ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 58 ਅਤੇ 59 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ ਅਤੇ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਵਰਜਿਤ ਹੈ।

35. ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦਲੀਲਾਂ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਪਾਇਆ ਕਿ ਵਲੀ ਮੁਹੰਮਦ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੌਰਗੇਜ ਡੀਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ, ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੇ ਕਦੇ ਹੱਜ ਯਾਤਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਦੇ ਵੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਖੁਦ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1-ਸ਼ਾਮੀ ਮੁਹੰਮਦ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਲਈ ਗਈ ਸੀ।

36. ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ, ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਅੰਤਿਮ ਅਦਾਲਤ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਜਾਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਵਿਨੋਦ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਗੰਗਾਧਰ (2015) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 391 ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਸਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

"15. ਦੁਬਾਰਾ ਬੀ.ਵੀ.. ਨਾਗੇਸ਼ ਬਨਾਮ ਐੱਚ.ਵੀ.. ਸ਼੍ਰੀਨਿਵਾਸ ਮੂਰਤੀ (2010) 13 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 530 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਦੁਹਰਾਇਆ:

"3. ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ/ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਮਤ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਰਡਰ 41 ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ.ਮੂਲ ਫ਼ਰਮਾਨਾਂ ਤੋਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਨਿਯਮ 31 ਇਹ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਹ ਦੱਸੇ:

(ਏ) ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਨੁਕਤੇ;

(ਬੀ) ਉਸ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ;

(ਸੀ) ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਕਾਰਨ; ਅਤੇ

(ਡੀ) ਜਿੱਥੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਡਿਕਰੀ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਬਦਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਰਾਹਤ ਜਿਸ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ

4. ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਜਾਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਕੀਮਤੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ,

ਪੂਰਾ ਮਾਮਲਾ ਇਸ ਵਿੱਚ ਤੱਥ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ 'ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਆਪਣੇ ਸੁਚੇਤ ਮਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਤ ਖੋਜਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ, ਅਤੇ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਬਾਅ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਜੋਂ ਬੈਠ ਕੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ

ਦਾ ਫਰਜ਼ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠੇ। ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਇੱਕ ਕੀਮਤੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦੋਵਾਂ 'ਤੇ ਸੁਣਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਤੱਥ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖੋਜਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕਾਰਨ ਦੇ ਕੇ ਇਸਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। (ਸੰਤੋਸ਼ ਹਜ਼ਾਰੀ ਬਨਾਮ ਪੁਰਸ਼ੋਤਮ ਤਿਵਾੜੀ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਬਾਈ ਲਾਰਡਜ਼ (2001) 3 ਐਸਸੀਸੀ 179, ਐਸਸੀਸੀ ਪੰਨਾ 188, ਪੈਰਾ 15 ਅਤੇ ਮਧੂਕਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸੰਗਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ (2001) 4 ਐਸਸੀਸੀ 756 ਐਸਸੀਸੀ ਪੰਨਾ 758, ਪੈਰਾ 5 ਦੇਖੋ।)"

ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਜਾਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਕੋਈ ਵੱਖਰਾ ਵਿਚਾਰ ਲੈਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸੁਚੇਤ ਮਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਿਖਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਆਪਣੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦਰਜ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਕਿਉਂ ਵੱਖਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਉੱਠਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਨੁਕਤਿਆਂ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਤੱਥ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਸਿੱਟਾ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਜਿਵੇਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਮੋਰਗੇਜ ਦੀ ਛੁਡਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸਧਾਰਨ ਮੁਕੱਦਮਾ। ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਅਤੇ 21.12.1970 ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਦੀ ਕਦਰ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੋਰਗੇਜ ਦੀ ਛੁਡਾਉਣ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਸਪੁਰਦਗੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

37. ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, 1998 ਦੀ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 135 ਮਿਤੀ 07.09.2007 ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਮੁੱਦਈ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 1978 ਓ.ਐਸ. 130 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕੋਈ ਖਰਚਾ ਨਹੀਂ।

ਕਲਪਨਾ ਕੇ. ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਦਿਵਾਕਰ ਜੋਤੀ ਐਡਵੋਕੇਟ